

Aspecte d'abans i després de la neteja

Procés de neteja

Les pèrdues de pintura es reintegraren cromàticament amb aquarel·les i pintures al vernís. La pintura monocromàtica es va unificar amb un vernís de cera aplicat amb monyeca.

Reintegració pictòrica

MESURES DE CONSERVACIÓ

És necessari tenir cura en la manipulació de la imatge, ja que està destinada al culte religiós i el suport de fusta presenta moltes esquerdes en tendència a obrir-se.

Per tant, es recomana realitzar qualsevol moviment de la peça amb l'ajut de dues persones. Cal subjectar la imatge per la part inferior, usant guants de protecció.

La neteja s'ha de fer amb un plomall i no aplicar cap agent netejador en humit. Evitar els canvis bruscos d'humitat i temperatura, per tal de minimitzar els riscos de fissures de la fusta.

Impremta Querol, SL D.L.: T 777-2016

Escola d'Art de la Diputació a Tortosa

CR

61

2017

LA DOLOROSA

Parròquia de Santa Bàrbara Màrtir

Publicació de Conservació i Restauració
Escola d'Art de la Diputació a Tortosa

LA DOLOROSA

Imatge escultòrica exempta de fusta policromada que representa la Verge Dolorosa en el moment de patiment durant la Passió de Jesús. El seu rostre expressa dolor amb llàgrimes pintades als ulls.

El tema de la Dolorosa ha estat molt emprat en la imatgeria espanyola, essent una de les imatges típiques en el passos processionals de Setmana Santa. Concretament aquesta figura surt en la processó de la població de Santa Bàrbara del Diumenge de Rams i del Divendres Sant, vestida amb roba blanca i negre respectivament.

La policromia de l'escultura s'ha realitzat amb dues tècniques pictòriques: pintura a l'oli, aplicada a les carnadesures (cara, mans, cames i peus) i a la peanya, que imita un marbrejat de tons verdosos; pintura a l'aigua de tonalitat monocromàtica marronosa que cobreix el braços i el vestit. Aquesta part llisa no té cap tipus de treball policrom, perquè queda oculta sota el vestit de roba. Els braços s'articulen a l'alçada dels colzes, mitjançant un filferro gruixut que uneix ambdues parts de les fustes, proporcionant un cert moviment que permet variar la posició de les mans.

La Dolorosa és propietat de la parròquia de Santa Bàrbara màrtir. Fou sufragada per una família del poble i costà 1.300 pessetes, segons consta en un document signat pel cura arxipreste Jaume Sirisi en data de 30 de juny de 1943.

Vista frontal de la imatge després de la restauració

Detall del sistema d'articulació dels braços

ESTAT DE CONSERVACIÓ

Les principals alteracions es trobaven al suport de fusta, ocasionades per l'ús processional, alguna caiguda accidental en la manipulació i els canvis ambientals d'humitat i temperatura. Els efectes que se'n van derivar foren l'aparició de fissures al cap i contorn de la cara, el trencament de la zona del coll i esquerdes al cos en sentit longitudinal molt importants i profundes amb desplaçaments irreversibles.

Fissures, esquerdes i trencaments a diferents parts de la imatge

També la mà esquerra tenia tres dits trencats que s'havien enganxat.

La part superior de la peanya patia una pèrdua de fusta produïda per la pressió a l'enroscar el cargol que subjecta la imatge a la base que surt a la processó.

L'obra presenta una intervenció de manteniment que va consistir en la col·locació de dos llistons de fusta subjectats a la peanya i part inferior del vestit, per tal de millorar l'estabilitat de la imatge i reforçar la unió entre la base i la peça.

S'observaven forats puntuals als llistons de fusta, base inferior de la peanya i al cos, causats per un antic atac lleu d'insectes xilòfags.

Hi havien pèrdues puntuals de pintura al cabell i cos, erosions per fregament als dits, brutícia superficial, taques diverses i tires adhesives al cabell, que servien per subjectar una perruca que es col·locava a la imatge els dies de la processó.

Intervenció de manteniment

Tires adhesives al cabell

Detall dels forats dels xilòfags

INTERVENCIONS DE CONSERVACIÓ I RESTAURACIÓ

Els tractaments realitzats han seguit els criteris de mínima intervenció i respecte pels materials constitutius. El procés d'intervenció s'inicià amb la desinsectació puntual de la fusta, mitjançant tractament químic per injecció als forats ocasionats pels insectes. Després es taparen les pèrdues amb cera acolorida.

Segellat de fissures

Estucat d'esquerdes

Les esquerdes i fissures es van segellar amb estuc tradicional de cola de conill i carbonat càlcic, aplicat amb xeringa i espàtula. La pintura aquosa es va protegir prèviament amb resina acrílica.